

॥ हनूमत्सम्भाषणम् ॥

विचार्य लोकस्य विवेकतो गतिं
न राक्षसीं बुद्धिमुपैहि रावण।
दैवीं गतिं संसृतिमोक्षहैतुकीं
समाश्रयात्यन्तहिताय देहिनः ॥ १५ ॥

त्वं ब्रह्मणो ह्युत्तमवंशसम्भवः
पौलस्त्यपुत्रोऽसि कुबेरबान्धवः।
देहात्मबुद्ध्याऽपि च पश्य राक्षसो
नास्यात्मबुद्ध्या किमु राक्षसो नहि ॥ १६ ॥

शरीरबुद्धीन्द्रियदुःखसन्ततिः
न ते न च त्वं तव निर्विकारतः।
अज्ञानहेतोश्च तथैव सन्ततेः
असत्त्वमस्याः स्वपतो हि दृश्यवत् ॥ १७ ॥

इदं तु सत्यं तव नास्ति विक्रिया
विकारहेतुर्न च तेऽद्वयत्वतः।
यथा नभः सर्वगतं न लिप्यते
तथा भवान् देहगतोऽपि सूक्ष्मकः ॥ १८ ॥

देहेन्द्रियप्राणशरीरसङ्गतः
त्वात्मेति बद्ध्वाखिलबन्धभागभवेत्।
चिन्मात्रमेवाहमजोऽहमक्षरो
ह्यानन्दभावोऽहमिति प्रमुच्यते ॥ १९ ॥

देहोऽप्यनात्मा पृथिवीविकारजो
न प्राण आत्माऽनिल एष एव सः।
मनोऽप्यहङ्कारविकार एव नो
न चापि बुद्धिः प्रकृतेर्विकारजा ॥ २० ॥

आत्मा चिदानन्दमयोऽविकारवान्
देहादिसङ्घाद्यतिरिक्त ईश्वरः।
निरञ्जनो मुक्त उपाधितः सदा
ज्ञात्वैवमात्मानमितो विमुच्यते ॥ २१ ॥

अतोऽहमात्यन्तिकमोक्षसाधनं
 वक्ष्ये शृणुष्ववहितो महामते।
 विष्णोर्हि भक्तिः सुविशोधनं धियः
 ततो भवेज्ज्ञानमतीव निर्मलम् ॥ २२ ॥

विशुद्धतत्त्वानुभवो भवेत्ततः
 सम्यग्विदित्वा परमं पदं व्रजेत्।
 अतो भजस्वाद्य हरि रमापतिं
 रामं पुराणं प्रकृतेः परं विभुम् ॥ २३ ॥

विसृज्य मौर्ख्यं हृदि शत्रुभावनां
 भजस्व रामं शरणागतप्रियम्।
 सीतां पुरस्कृत्य सपुत्रबान्धवो
 रामं नमस्कृत्य विमुच्यसे भयात् ॥ २४ ॥

रामं परात्मानमभावयन् जनो
 भक्त्या हृदिस्थं सुखरूपमद्वयम्।
 कथं परं तीरमवाप्नुयाज्जनो
 भवाम्बुधेर्दुःखतरङ्गमालिनः ॥ २५ ॥

नो चेत्त्वमज्ञानमयेन वह्निना
 ज्वलन्तमात्मानमरक्षितारिवत्।
 नयस्यधोऽधः स्वकृतैश्च पातकैः
 विमोक्षशङ्का न च ते भविष्यति ॥ २६ ॥

॥ इति श्रीमदध्यात्मरामायणे उमामहेश्वरसंवादे सुन्दरकाण्डे चतुर्थे सर्गे हनूमत्सम्भाषणं सम्पूर्णम् ॥

This stotra can be accessed in multiple scripts at:
http://stotrasamhita.net/wiki/Hanumat_Sambhashanam.

📄 generated on November 15, 2025

Downloaded from 🌐 <http://stotrasamhita.github.io> | 📖 StotraSamhita | Credits